

CAROLI SEBASTIANI BERARDI

PRESBYTERI UNELIENSIS,

DE REBUS AD CANONUM SCIENTIAM PERTINENTIBUS

CONSULTORIS REGII,

ET IN TAURINENSI ATHENÆO

DECRETALIUM PROFESSORIS

COMMENTARIA

IN JUS ECCLESIASTICUM UNIVERSUM.

TOMUS PRIMUS.

MATRITI: MDCCLXXX.

EX TYPOGRAPHIA ANTONII DE SANCHA.

Prostant apud Bernardum Alverá, in via vulgò Carrera de S. Geronimo.

IN UNIVERSUM OPUS PRÆFATIO.

CUM aliquando respicerem ad antiquissimam, qualis erat ab ipsa origine sui, sacræ prudentiæ disciplinam, statim invidendum putavi priscorum hominum felicitati, dum olim populo Deo fideli vix in familias, non in civitates, ditio- nesve tributo, & morum, & indolis similitudine, ipsius etiam linguæ societate conjunctissimo, nemine aut Historicorum per varia sæcula, perque diversas ut plurimum vias vagantium, aut Legumlatorum, sive Interpretum, sententia, & opinione difformium lectione defatigando, singula certis rationibus vel ipsa sola & quidem simplici natura duce, aut definirentur illico, aut siqua dubitationem adferrent, levissimo plane negotio dirimerentur; hodie autem ad doctrinam illam adsequendam vix ulla hominum prove- ctissimorum ætas sufficiat, qua fastidiosissimo linguarum, nec ta- men omnium celebriorum cultu, ab ipsamet infantia suscepto, nus- quam conficiendo curriculo, qua in variis Provinciarum, Natio- numve consuetudinibus observandis, qua in addiscendis Legumla- torum libris numero plurimis, sententia obscuris, collatione dissi- milibus, utinam nunquam contrariis, qua in pervolendis Collecto- rum codicibus, Historicorum monumentis, Interpretum commen- tariis, in quibus cum majora deberent inveniri subsidia, gravissima potius errandi pericula præsertim tyronibus procreantur. Pandatur, amabo, juris Canonici bibliotheca. Proh immanem librorum mo- lem, ac numerum evolvendum! Quæ assidue in Scholis, & Foro tractantur Gregorii IX., sequentiumque Maximorum Pontificum decretales, juncto Gratiani decreto; acta Concilii Tridentini, in quibus diutissime versandum est, vix inter tot, tantosque Codices dixeris comparare. En in primis ingentem Synodorum congeriem a vetustissimis ad hæc usque sæcula apud Merlinum, Crabbeum, Surium, Binium, Labbeum, Cossartium, Baluzium, Harduinum, Sirmondum, quam Spicilegiis, Anecdotis, Supplementis, Miscella- neis, vel novis in dies locupletioribus factis editionibus, Dacherius, Holstenius, Pezii, iterum Baluzius, Mansius, Martene, Durand, Lunigius, Mabillonius, Cotelierius, alique ut ceteros omittam nu- mero plurimos illorum studia æmulatos, de quarundam Provincia-

IN PRIMUM, ET SECUNDUM

GREGORIANARUM DECRETALIUM LIBRUM

COMMENTARIA,

SEU

*De potioribus Ecclesie Dignitatibus, & Officiis,
æque Scholarum disputationibus, ac Fori
usibus accommodata*

TRACTATIO.

QUICUMQUE scripserunt, Raymundum Pennafortensem in Decretalium collectione ex mandato Gregorii IX. adornanda proposuisse sibi imitandam Triboniani industriam, ne dixerim gloriam æmulandum, in componendo Codice Justiniano; id potissimum facile demonstrare possent in conspectu primi, & secundi earundem Decretalium libri. A titulo *De summa Trinitate, & Fide Catholica* utraque collectio exordium ducit, & quando in prioribus libellis Tribonianus primum de variis Romanorum dignitatibus, & officiis, deinde de Judiciis editas constitutiones exposuit, eadem argumenta tractavit in primis duobus libellis Raymundus, æquabiliter tamen, ut intra juris Ecclesiastici metam se, uti decebat, contineret; quamquam & ibidem plura recensere debuerit etiam Romano Imperatorum juri communia, quæque non alia ratione ecclesiastici juris dici possunt, quam quod fuerint jure ecclesiastico recepta, ac confirmata. Hæc mihi causa est, quare primum, & secundum Decretalium librum interpretaturus, adhuc intra angustiores fines verba, sententiasque coërceam, ne, si singula evolvere, atque illustrare velim, latius, quam meum propositum postulet, videar evagari. Itaque cum præcipuus Gregorii IX. finis, uti illico utrumque librum vel obiter evolventibus patet, in eo consistat, ut definiatur, quinam sint varii potestatis ecclesiasticæ ordines, & gradus, item jurisdictionis per singulos ordines explicandæ modi, ac rationes, tractationem inscripsi de potioribus